СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXI. Число 121. Джерзи Сити, Н. Дж., четвер, 24. мая, 1923. VOL. XXXI. No. 121. Jersey City, N. J., Thursday, May 24, 1923. THREE CENTS

БУДІВЛЯНИЙ СТРАЙК ПОШИРЯЄТЬСЯ

НЮ ЙОРК, 22. мая. — Страйк мулярів, котрий обіймав був вчора 44 будинки, обхопив нині ще 17 других будівель, так що в Ню Йорку тепер здержано роботу на підприємствах вартости яких 150 мілюнів долярів. Замітно, що межи робітниками, які застрайкували вчора, були робітники, маючі по 14 долярів денної заплати.

В рядах будівляних підприємців уже слідно бажанне полагодити непорозуміннє з робітниками. Вісьмох з них уже заявило свою охоту пристати на всі робітничі домагання, а передусім згодитися платити мулярам по 12 долярів в день.

Заповіджене здержанне робіт на будівлях, яке малоби потревати так довго, поки ціни на робітника та будівляні матеріяли не спадуть, видно не видержує, бо вчора в самому Ню Йорку підписано ряд контрактів на нові будови з умовою починати їх сейчас.

СТРАЙК З ДИВНОЇ ПРИЧИНИ

ГЕЙЗЕЛТОН, Па., 22. мая. — В копальні Дерингер, належачій до Лігай Велі Ковл Ко., вийшло на страйк 500 майнерів вугля, бо, як каже заряд, він не хотів віддалити з роботи кількох робітників, які починали серед робітників сварки.

СТРАЙК ТРЕКМЕНІВ НА ІРІ

МИДЕЛТАВН, Ню Джерзі, 22. мая. — Трекмени залізниці Ірі межи Гавнсдейл та Порт Джервис зажадали від компанії підвишки своєї заплати з 3 долярів 40 центів на 4 доляри в день, а коли підприємство заявило свою згоду дати їм лишень 3 доляри 72 центи, вийшли на страйк.

З АГІТАЦІЇ ЗА УЧАСТЮ АМЕРИКИ В СВІТОВІМ СУДІ

СПРИНГФІЛД, Илинойс, 22. мая. — Републиканський сенатор з Огайо Саймон Фес виголосив тут перед зборами Илинойського Історичного Товариства промову за приступленнєм Америки до світового суду при Лізі Народів.

Він обороняв пропозицію Гардинга як одинокий вихід з теперішного положення Америки та збивав всі закиди проти такого приступлення яко не видержуючі критики.

ЮНІТАРІЯНИ ЗА СУДОМ

БОСТОН, Месечузетс, 22. мая. — Збори юнітаріянців ухвалили значною більшостю голосів заявитися за приступленнєм Америки до суду при Лізі Народів та самої Ліги.

Межи другими резолюціями є жаданне випущення на волю всіх політичних вязників.

СОЦІЯЛІСТИЧНА КОНВЕНЦІЯ ЖАДАЄ ВИПУЩЕННЯ ПОЛІТИЧНИХ ВЯЗНІВ В РОСІЇ

НЮ ЙОРК, 22. мая. — Межи резолюціями, ухваленими на нинішному засіданню соціялістичної конвенції, була резолюція, жадаюча випущення політичних вязників з усіх вязниць світа, а передусім з вязниць совєтської Росії та Злучених Держав.

В других резолюціях конвенція домагається відкликання всіх законів проти радикальних течій, якби сі закони не називалися; знаціоналізовання (перебрання на державу) копалень вугля; признання совєтського уряду Росії; розвязання Ку-Клакс-Клена; і другі.

В склад нового виконавчого комітету увійшов межи инчими Юджин Дебс, котрий заявив охоту належати до проводу партії.

ЗАКОН ПРОТИ ЛІНЧІВ В ПЕНСИЛВЕНІЇ

ГАРИСБУРГ, Па., 22. мая. — Губернатор стейту Піншов підписав нині ухвалений стейтовою легіслятурою проект закона проти лінчів, на основі котрого всіх винуватих за участь в лінчу (самосуді), з якого вийшла смерть людини, будеться карати яко вбийників першого степення.

В такий самий спосіб, як учасників самосудної виправи будеть каратися теж всякого, хтоби пробував відобрати з рук державного урядника вязника, щоби його опісля карати самосудом; закон назначує також високі кари на урядника, який поваживбися віддати вязника самосудцям.

УРЯД НЕ МОЖЕ ПОЗБУТИСЯ СВОЇХ КОРАБЛІВ

ВАШИНГТОН, 22. мая. — Оголошена недавно ліцитація на кораблі, що є власностю федерального уряду та стоять під зарядом Корабельної Ради, не дала ніякого висліду, бо просто ніхто не зголошується з охотою кулувати сі кораблі.

ЛА ФОЛЕТ СКЛИКУЄ КОНФЕРЕНЦІЮ В СПРАВІ ЗЕЛІЗНИЦЬ

ВАШИНГТОН, 22. мая. — Сенатор Ла Фолет склукує цілий ряд визначних Американців на конференцію в справі оцінки американських залізниць, від котрої, як відомо, залежить залізнича тарифа на особи та товар. Конференцію відбудеться в найблизчу пятницю та суботу в Шікаґо.

ЗЛУКА ВЕЛИКИХ ПІДПРИЄМСТВ РУХОМИХ ОБРАЗКІВ

АТЛЕНТИК СИТІ, Ню Джерзі, 22. мая. — На зборах зарядчиків трох великих підприємств рухомих образків: Говлвіл, Космополитен та Дистинктів, рішено злучити сі підприємства в одно підприємство з капіталом 25 мілюнів долярів.

Як кажуть основателі злуки, злука була конечна з огляду на подібну злуку других підприємств, а головно злуку Феймес Плейерс та Лескі.

БОРОТЬБА ПРОТИ ВИХОДУ МУРИНІВ З ПІВДЕННИХ СТЕЙТІВ

ГРІНБОРО, Норт Каролайна, 22. мая. — По всіх полудневих стейтах, в котрих послідними часами видно було масову еміграцію Муринів у північні стейти, почали суди та поліційні власти рішучу протиакцію. Передусім почали суди карати остро всіх, що намовляють Муринів до еміграції, замикати посередників в наймі робітника, а й карати самих робітників, що ідуть на північ за готовими контрактами.

ДЕБАТА НАД ДАРВІНІЗМОМ НА ПРЕЗБИТЕРІЯНСЬКІЙ КОНВЕНЦІЇ

На загальній конвенції презбитеріянської церкви, що відбувалася сими днями в місті Індіянополис, в Індіяні, вніс був відомий політик Вілієм Брайен резолюцію, після котрої заряд шкільного фонду презбитеріянської церкви в Америці не мавби права платити ані цента такій шкільній институції, в якій учать теорії Дарвіна або якої другої науки, після якої малоби бути вже науково доказаним фактом, що одні звіринні роди походять з других та що людина звязана своїм походженнєм зі звірятами.

Над сею резолюцією розвинулася довша дискусія, котра деколи ставала така горячкова, що президія з трудом удержувала порядок. Головні противники Брайена піднесли проти його резолюції те, що колиб презбитеріянська конвенція приняла таку резолюцію, то її всі пояснялиб як заяву, що хто признає засаду розвою звіринних родів, не може бути Християнином. Пішли відтак поправки до резолюції Брайена, а за поправками поправки до поправок. Наконець ухвалено мляву, загально нічого не кажучу і певно нікого не вдоволяючу резолюцію, після котрої презбитеріянські громади та вірні малиби здержуватися від піддержування шкіл, в котрих учителі наукою „матеріялістичної еволюційної фільософії підривають християнську віру.''

ПОМЕР ГРИГ. КРАЙКІВСЬКИЙ

В Едмонтоні (Алберта, Канада) помер у 51-ому році життя дня 5-ого с. м. відомий український патріот Григорій Крайківський.

Він був родом з Різдвян рогатинського повіта в Галичині.

В 1894 виїхав він був до Злучених Держав Америки, а в 1899 перенісся відсі до Канади. З Канади вибрався на кілька літ на зарібки на Аляску, а в 1904 вернувся знову до Канади і жив в Едмонтоні аж до смерти.

Там належав він до українських товариств, в яких брав живу участь, і які підпирав фінансово.

Його імя звісне яко може найбільшого українського жертводавця, бо в 1912 році він жертвував на Рідну Школу в Галичині $2,000.

Покійний оставив вдову, три дочки і одного сина.

ВІДЧИТ НІМЕЦЬКОГО ВЧЕНОГО ПРО УКРАЇНСЬКУ СПРАВУ

Заходом „Ліги Американских Горожан Українського Походження" в Ню Йорку відбудеться в четвер, 24. мая, в сали „Українського Народного Дому" при 217. Іст 6-та вулиця, в Ню Йорку відчит відомого німецького ученого, публіциста та суспільного діяча та великого приятеля Українців д-ра Павла Рорбаха на тему: „ВПЛИВ ЕВРОПЕЙСЬКОГО ПОЛОЖЕННЯ НА УКРАЇНСЬКЕ ПИТАННЄ.

Весь дохід призначений на допомогу для „Німецько-Українського Товариства" в Берліні в видавництві українського журнала в німецькій мові „Ді Украіне", що виходить в Берліні.

Початок відчиту точно о годині 8. вечером.

9 ПЕРЕМІН ЛЬВІВСЬКОГО „ДІЛА" ЗА 4 РОКИ

За австрійської влади під польською неволею виходило „Діло" у Львові 40 літ, без заборон, все одно і тесаме з тоюсамою назвою. Терпіло тільки безупинні ляцькі конфіскати.

Се було за ляцької неволі, але неволі, що бодай дрібку над нею була чужа, стороння контроля, австрійської держави.

Але як аліянти освободили Польщу; як обдарили Европу сим „вільним" і „свободолюбним" струпом, дійсна „свободолюбність" ляхви виявилась найкрасше у її відношенню до української преси на землі, яку вона напала.

На Львів напала ляхва 22. падолиста 1918 року.

По нападі зараз заборонила вона тамошній український дневник „Діло".

З того часу минуло понад 4 роки. І за сих 4 роки ляхва вже 8 разів заборонила „Діло", що правда, під іншими назвами, бо „Діло" разврaз мусіло зміняти свою назву.

Від 22. падолиста, 1918. досі „Діло" переходило вже такі перемини:

1. — Діло.
2. — Українська Думка.
3. — Громадська Думка.
4. — Український Вістник.
5. — Громадський Вістник.
6. — Діло.
7. — Свобода.
8. — Громадський Вістник.
9. — Діло.

Отже було 9 перемін.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ЧОТИРОХ РОБІТНИКІВ ПОГИБЛО ВІД ЕКСПЛЬОЗІЇ

В фабриці пороху в Бенсон, в стейті Аризоні, погибло в вівторок четверо людий. Трох з них розпізнано, а четвертого ні. Один робітник тяжко ранений. Вибух знищив теж три доми.

ПОМЕР П. СТЕБНИЦЬКИЙ

Дня 14. березня (марта) с. р. помер в Києві український учений і письменник П. Стебницький.

За царської влади він був редактором видавництв російського міністерства скарбу. По революції в 1905 році він був посло мдо державної думи з України, а опісля працював для Українських видавництв.

Він писав праці на економічні теми, на теми політичні і також твори белетристичні.

Між іншими написав книжку (по російськи) п. з. „Галичина, Буковина й Угорська Русь".

Працював яко впорядчик і редактор українських видань, на які давав теж свої гроші.

Найбільше його праця для українського письменства розвинулась від другої революції, 1917 року.

Помер під большевицькою владою, домучений голоднечею.

ЛЯХИ БОЯТЬСЯ УКРАЇНСЬКИХ ПОВСТАНСЬКИХ РУХІВ У ГАЛИЧИНІ

Львівське „Діло" доносить:

Одна львівська рептилька, яка день в день поїть своїх здідотілих читачів запахом „гайдамацької" крови, поміщує в останньому свойому числі „сензаційну" революцію такого більш-менш змісту: З компетентних жерел довідуємося, що акція гайдамацьких боївок починає знову змагатися. Масово випущені з тюрем гайдамаки та численно прибувші з поза кордону переворотні агітатори відновили свою конспіраційну акцію і організуються до нових саботажів. Оружя і амуніцію шмуглюють вони з Чехословаччини через Підкарпаття і готовляться до масових підпалів, до яких візьмуться літом з ще більшою силою, аніж попередного року"... Маючи такі „авторитетні" інформації, згадана рептилька закликає поліцію і дефензиву, від яких сподіється, що вона не допустить до того, щоб „кількадесять бандитів доконало кільканайцять убийств і підпалів а висланий відділ кавалерії не вспів їх навіть зловити".

СТЕНЛІ БОЛДВИН ІМЕНОВАНИЙ ПРЕМІЄРОМ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ

ЛОНДОН, 22. мая. — Король Юрій іменував новим премієром Великої Британії Стенлі Болдвина, дотеперішнього міністра скарбу.

В політичних кругах заповідають, що він оставить майже усіх дотеперішних членів міністерського кабінету, добираючи лише двох або трох нових, і вже з повним кабінетом представиться палаті громад в сей понеділок.

Спершу по недільній резигнації Бонара Ло на найвиднійше місце виринула була кандидатура теперішнього міністра заграничних справ лорда Корзона, а пізнійше ще й лорда Балфора, одначе їх кандидатури відпали з причини, що вони яко члени палати лордів появлялись би в палаті лордів, а не в палаті громад. Проти іменовання премієром члена палати лордів заявилась Партія Праці в палаті громад. Вона там поважна сила й офіціяльна опозиція, отже мусить все мати зносини з представником влади. Колиж вийшло би таке, що премієр являвся би лише в палаті лордів, де Партія Праці не має ніодного представника, так її зносини з правительством були би утруднені.

Із сеї причини відпали кандидатури обох лордів на премієра і за згодою консервативної партії король Юрій іменував премієром Стенлі Болдвина.

Стенлі Болдвин се новий чоловік в політиці, а ще новійший у політичному проводі. Його перший вишукав бувший премієр Лойд Джордж, котрий його покликав яко фінансового секретаря в міністерстві скарбу. Його наслідник Бонар Ло покликав його на міністра скарбу. Яко міністер скарбу він довів до заключення умови з Америкою про сплату Англією воєнного довгу. Тепер він вибився на найперше місце — премієра.

НА МІСЦЕ ЛОРДА КОРЗОНА МАЄ ПРИЙТИ ЛОРД РОБЕРТ СЕСИЛ

ЛОНДОН, 22. мая. — В тутешніх політичних кругах заявляють, що теперішній міністер закордоних справ лорд Корзон імовірно уступить зі свого становища, а на його місце новий премієр Стенлі Болдвин імовірно покличе лорда Роберта Сесила.

СЕР РОБЕРТ ГОРН МАЄ БУТИ НОВИМ БРИТАНСЬКИМ МІНІСТРОМ СКАРБУ

ЛОНДОН, 22. мая. — Тутешні часописі заповідають, що премієр Стенлі Болдвин покличе на становище міністра скарбу сера Роберта С. Горна.

БОНАР ЛО ОСТАНЕ ЧЛЕНОМ ПАЛАТИ ГРОМАД

ЛОНДО7, 22. мая. — Бувший премієр Бонар Ло постійно вертається до здоровля.

В листі до своїх виборців в Глесгові він заявив, що задержить становище члена палати громад, хотяй в найблизшій сесії ще не зможе брати участи.

ПРОТЕСТ ПРОТИ ЗАБОРОНИ АЛЬКОГОЛЬНИХ НАПИТКІВ НА БРИТАНСЬКИХ КОРАБЛЯХ

ЛОНДОН, 22. мая. — Британське правительство поручило свому амбасадорови у Вашингтоні серови Оклендови Геддесови, щоби запротестував проти введення в житте заборони алькогольних напитків на британських кораблях на американських водах.

БОЛЬШЕВИКИ ВІДПОВІДАЮТЬ АНГЛІЇ

МОСКВА, 22. мая. — Московський большевицький „уряд" приготовляє письменну відповідь на ультимат британського правительства.

Кажуть, що відповідь буде в мировому й угодовому тоні.

АМЕРИКА ІДЕ ДО НІМЕЧЧИНИ ПО ГРОШІ

ПАРИЖ, 22. мая. — Сюди наспіли вісти з Вашингтону, що американське правительство буде домагатись безпосередно від Німеччини заплати за удержуванне в Німеччині над Реном свого війска. Та сума, яку Америка видала на сю ціль, а якої тепер аліянти не хотять звернути, виносить чверть біліона долярів.

ПОХОРОН БОЛЬШЕВИЦЬКОГО КОМІСАРЯ З ПАРАДОЮ

МОСКВА, 22. мая. — Тут відбувся похорон убитого у Швайцарії большевицького комісаря Воровського.

Його поховано на Крмлі з великою парадою.

ШВАЙЦАРІЯ КАЖЕ, ЩО БОЛЬШЕВИЦЬКА НОТА СЕ БЕЗЛИЧНА ПРЕТЕНСІЯ

БЕРН, столиця Швайцарії, 22. мая. — Швайцарське правительство відповіло московському большевицькому „урядови" на його ноту з приводу убиття Воровського, що воно не гадало відповідати, але, щоби мовчанки зле не зрозуміли, відповідає, що большевицька нота се безлична претенсія.

НЕБЕЗПЕКА ВІДНОВИ ГРЕЦЬКО-ТУРЕЦЬКОЇ ВІЙНИ

АТЕНИ, столиця Греції, 22. мая. — Турки висадили міст над рікою Маріцою біля границі грецької.

Се може дати почин до віднови війни Туреччини з Грецією. Грецьке війско жде в поготівлі на границі.

ГРЕЦІЯ ГРОЗИТЬ ВІЙНОЮ ТУРЕЧЧИНІ

АТЕНИ, столиця Греції, 21. мая. — Грецький міністер закордоних справ заявив, що коли турецька делеґація в Лозанні не покине свого домагання про „відшкодованне", то Греція відкличе своїх делеґатів з лозанської конференції і відновить війну проти Туреччини для оборони своєї чести перед турецькою провокацією.

Він заявив, що Туреччина провокує Грецію, висилаючи свої війска з Малої Азії через Дарданелі в Тракію, і зазначив, що одиноким виходом для помирення є, щоби обі сторони взаїмно зріклись усяких „воєнних відшкодовань".

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays.
at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents the copy.		ПЕРЕДПЛАТА. Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Кан. У. Н. Союза: 1858 Montgomery.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

СКРІПІМ СВОЮ ОРҐАНІЗАЦІЮ.

З перечислення числа членів Українського Народного Союза, котре було подане в його орґані кілька днів тому, виявляються дивні факти.

Гідним уваги, приміром, факт, що межи громадами, які передують числом членів, нема, хто-знає, чи не найбільшої української громади в Злучених Державах, Ню Йорку. Щодо числа членів він йде аж на семім місци, і то по таких, розмірно невеликих громадах, як Перт Амбой та Елизабет. Коли взяти під увагу те, що в Ню Йорку є яких пятьдесять українських товариств, яких 25,000 українських імігрантів, тоді непочесне місце, яке заняла ся громада в списі місцевостий зі становища Українського Народного Союза, мусить звернути увагу кождого члена нашої Орґанізації та просто кождого свідомого українського громадянина. Тому нема що й дивуватися докітливим балачкам та приватним листам, повним здивовання над незорґанізованістю Ню Йорку під запомоговим зглядом. Пригляньмося, які сього причини.

Безпосередна причина непочесного становища Ню Йорку виходить ясно зі самого перерахунку. Як видно з табельки членів, Ню Йорк має 467 дозрілих членів, і лишень Шікаґо та Джерзи Сити потрафлять його під зглядом перевисшити. Значить, колиб так в Союзі були асекуровані лишень повнолітні, то Ню Йорк бувби на третому місці, яке для його числа української імiґрації не є може відповідним, але яке все булоби почесним, бо свідчилоби про деяку орґанізаційну охоту місцевої української імiґрації. З огляду на те, однак, що Український Народний Союз кромі дозрілих приймає ще в члени й діти, Ню Йорк зійшов з третого на семе місце. Причина сього в тому, що в цілому Ню Йорку найшлося всего тільки 31 українських дітий, яких родичі подумали за вписанне їх в українську запомогову орґанізацію. Тоді як в Шікаґо, Філяделфії, Перт Амбою, Елизабеті, Джерзи Ситі є в кождім понад 200 зорґанізованих дітий, в Ню Йорку не найшлося три тузіни!

Де поділися решта дітий? Частина з них неасекурована наслідком низького образовання родичів про вагу асекурації для дитини, а частина певно асекурована в чужих орґанізаціях, може в польських, може в московських, може в айриських, може в словацьких, найбільше в американських, — словом, в усяких, лишень не в українській.

Спитати тепер:

Чи так поступає свідомий народ? Чи свідомий народ відотне свої діти від пня свого народа та відкине їх на поталу чужині? Чи свідомий народ, який бореться за визволенне зпід чужого ярма, дасть добровільно власну кров під чужий уплив, погноїть власною дитиною чужинецьку орґанізацію, чужу націю, чужу й часто ворожу?

Відповіди на такі питання не потреба, бо кождий самий таку відповідь найде.

Коли ми маємо зробити те, що ми поклали собі за ціль, коли американські Українці мають стати теж в ряді борців за волю України, як ми часто хвалимося, то першим нашим завданнем буде приєднати наші діти, вписати їх в українські орґанізації, щоби вони в разі потреби продовжували боротьбу, почату своїми батьками. Лишень зорґанізовані українські діти можуть принести якусь користь для свого народа; незорґанізовані мусять пропасти в морю чужини безкорисно для рідної землі. Орґанізуймо наших дітий в Український Молодечий Союз!

ПОМОЖІМ ВИХОВАТИ БОЄВИХ ПРОВІДНИКІВ!

У боротьбі народу за волю треба не тільки ідейних, але і фахових людий. Ми, Українці маємо міліони свідомих і патріотичних громадян, які готові на всяку жертву, щоби добути свободу, але МАЙЖЕ НЕ МАЄМО НІКОГО, ЩО ЗНАВ БИ УМІЛО ПОВЕСТИ ВОЄННЕ ДІЛО.

Ми хочемо збудувати власну державу і длятого МУСИМО ПОДБАТИ, ЩОБИ ЧАСТИНУ ТАЛАНОВИТОЇ МОЛОДІЖИ ЗАПРАВИТИ ДО ВІЙСКОВОГО РЕМЕСЛА.

У нас є боєва здатність і велика природна здібність до кождої галузи науки. Той природний дар ми мусимо використати. Воно цілком певне, що споміж тисячів нашого студентства найдуться такі, що дуже радо посвятять себе для військового стану.

Тим охотникам наша американська суспільність повинна допомогти усею силою. Частина нашої молоді повинна старатись пійти до військових академій в европейських невтральних державах.

На думку пишучого БУЛО БИ СПРАВДІ ВЕЛИКИМ НАРОДНІМ ДІЛОМ, ЯКБИ В АМЕРИЦІ ПРИЗБИРАНО ФОНДИ НА ВИШКОЛЕННЄ УКРАЇНСЬКИХ ВІЙСКОВИХ АКАДЕМИКІВ. Можна увійти в зносини з військовими таборами та студентськими товариствами в Европі і довідатись, як усе довести до доброго кінця. Гадаю, що діло можнаб залаґодити на протязі короткого часу.

Зрозуміймо, що ЧУЖИМИ РУКАМИ НЕ ВДІЄМО НІЧОГО. У такій боротьбі, як наша МУСИМО МАТИ СВОЇХ ВЛАСНИХ ЛЮДИЙ НА ВИСОКИХ ВІЙСКОВИХ СТАНОВИЩАХ І МУСИМО МАТИ ЇХ ДОСИТЬ. Ми потребуємо військових академиків не тільки до боротьби за визволенне, але і до переведення військової орґанізації у майбутній власній державі.

Поки не виховаємо своїх власних штабовців; поки чужі мілітаристи будуть у верхах нашої армії, поти не будемо безпечні, що Україна стоїть на кріпких основах.

ДАЙМО ЗМОГУ НАШИМ НАЙЗДІБНІЙШИМ ХЛОПЦЯМ; даймо їм повну змогу ВИВЧИТИСЬ, ЯК ТРЕБА ВИЗВОЛЯТИ І ЯК БОРОНИТИ УКРАЇНСЬКУ ДЕРЖАВУ.

У нас богато матеріялу на новочасних Хмельницьких, але досі не було спромоги цей талант відкопати.

Я певен, що УСІ НАШІ ПАТРІОТИ ЗРОЗУМІЮТЬ ЦЮ ПРЕВАЖНУ СПРАВУ І ЗЛОЖАТЬ ОБИЛЬНУ ЖЕРТВУ НА БУДУЧИХ БОЄВИХ ПРОВІДНИКІВ ДЛЯ УКРАЇНИ.

Не заспім діла, від якого зависить незалежність і сила України!

Чуй-Дух.

В. Будзиновський.

ЧИ МИ СПРАВДІ ТАКА ДРЯНЬ?

Наші неудачі в роках 1918 і 1919 спонукали многих глядати за їх причинами і за причинами марних вислідів нашої визвольної боротьби в часах, що випередили послідну велику оружну боротьбу і наш розгром. Причини сумного кінця нашої послідної кровавої боротьби за власну державність многі добачують в тім, що як загал нашого народу, так і його провідники нічого не навчилися з нашої давної історії: не знали і не розуміли причин розвалу нашої старої, княжої держави; не знали і нерозуміли сего, що давало силу, та що ослаблювало і ломило силу розмахів козаччини в її боротьбі за відбудову власної державности. Не диво, що на такі причини, на таке невикористанне науки, яку дає нам наша давна бувальщина, вказують таки самі історики України. Цікаве се, що за се занедбанне наші історики винують нашу історіоґрафію, себто самих істориків. Бються в груди і кажуть: „ми согрішили..." Самі історики України беруть на себе вину того, що українські діячі народні замало і зле опікувалися бувальщиною свого народу; замало послугувалися нею освідомляючи національно народ, через що сеї народної маси не зробили масою фанатичних борців — передовсім за українську державу, відкладаючи всякі „реформи" на час по закріпленню власної державности.

Історик Ів. Кревецький, покликуючися на університетського учителя історії Ст. Томашівського, пише: „Коли кого треба докоряти за те, що сучасне українське громадянство не витягнуло науки зі своєї історії, то не саму історію, а її товмачів-істориків. Вони в першій мірі винні, як влучно замічує Томашівський, що в нашім громадянстві так мало історичної свідомости, історичного змислу й орієнтаційної здібности, а так богато антиісторичних інстинктів" („Громадський Вістник" 1922, ч. 89).

Ствердивши правду, що нас наша історія нічого не навчила, та що виновниками того є самі історики, історик Кревецький хоче направити похибку своїх попередників, вказує на деякі давні події, котрі, на його думку, повинні були навчити нас, як нам тепер поводитися: яких похибок наших предків не повторяти, які діла їх брати собі за зразок і дороговказ. Між иншим Кревецький пише (Громадський Вістник з р. 1922, чч. 89, 96 і 113):

„Найбільшим і найгрізнійшим ворогом України є один, що переслідує її постійно від першої хвилі її історичного життя аж по нинішний день. Се — анархія... Куліш перший замітив анархістичну рису в історії козаччини і перший мав відвагу назвати її по імени. Червоною ниткою тягнеться через цілу нашу історію ставленнє вище інтересів особистих, клясових, партійних і всяких инших — понад інтереси національної держави. В імя тих особистих, клясових, партійних і т. д. інтересів ми валили українську Державу в XII.-XIII. століттях (княжі міжусобиці, бунти українських селян проти української держави і піддавання Татарам), ми не допустили до відновлення української державности в XVII-XVIII століттях (клясовий антагонізм між Запорожською Січию і т. зв. городовим козацтвом, між рілею і комуністичним степом, який дуже зручно і з успіхом використовували вороги української державности, передовсім Москва!)"

На все те Кревецький будьтоби дає докази. Насамперед наводить слова старинного книжника:

„Анти, прадіди українського народу не мають правління і живуть у ворожнечі між собою. У них богато начальників, що не живуть в згоді, так що добре притягати декотрих з них на свій бік намовами або дарунками, і тоді на инших нападати, щоби війна між ними самими, не злучила їх до купи та не звела під одну владу".

В оповіданню початкового літопису про покликанне Варягів на Україну стоїть: Земля наша велика і богата, але порядку в ній нема. Ходіть і пануйте над нами!"

„Се в кождім разі опінія, яка панувала на Україні про Україну вже в XI. століттю".

„Про анархізм Українців найліпше свідчить болохівщина (бунти громад проти української державности), бунти татарських людий (хлопських громад, що воліли бути під Татарами, ніж під владою українських князів) і княжих міжусобиць".

„Фактами української анархії переповнена історія козаччини, котра мимо помочи чужих рук і декілька сприяючих нагод не зуміла відбудувати української держави. Причина в тім, що наші предки не терпіли влади, та були сварливі між собою!"

„Вже в р. 1628 семигородський князь Бетлєн Ґабор знав козаків. Сказав, що то розпущений і не визнаючий ніякого права народ; що се юрба і бурхлива та безладна гидра. Вона не навидить рабства, але не вміє користуватися волию. Більшість козаків призвичаєна до своєвільства, позбавлена військової дисципліни".

„Стару українську державу в XIII. століттю підкосила анархія. Вона перешкодила відбудувати її козаччині".

Кревецький приймає гадку Куліша, котрого зве обличителем анархії. „Гадки про самостійне царство козаки ніколи не мали; вони були — або низше такої думки, як обскуранти, або висше, як соціялісти".

„В IX-XIV століттях в межах української держави лежали: Новгород Великий, Смоленськ, Ростов і т. д. Вона обєднувала в собі всю українську етноґрафічну територію, та землі білоруську, московську, й инші... Та всеж таки ми державної традиції не маємо... Не маємо ні державної думки, ні державної культури — взагалі державної ідеольогії... Не мали її і пізнійше... Передовсім — Козаччина. Повести свідому боротьбу за державну незалежність України козаччина не спромоглася".

Так говорить історик Кревецький. Його погляди є лиш повтореннем поглядів усіх українських істориків про політичну вдачу і політичний змисл всіх українських істориків України. За істориками такі думки повторяють наші політики і беручі в політичнім життю рядовики. Такі думки висказують, поясняючи причини наших невдач. Поясняють їх неспосібність нашого народу до солідарности, карности, підчинення особистих інтересів і амбіцій інтересови загалу. Висловом такого погляду **будьтоби** уґрунтованого на нашій історії, є фраза „де зійдуться два Українці, там є три партії".

Історик Кревецький повторяє тепер погляд істориків України і його стійність силкуєсь доказати **будьто би** історичними фактами — не на те, щоби уґрунтувати наукову теорію. Він робить се як практичний політик, як патріот, котрий хоче, щоби нинішнє поколіннє пізнало наслідки похибок прадідів та тих похибок не повторяло тепер.

Погляди Кревецького на нашу бувальщину, на (мнимі) похибки наших прадідів, та на його політичні висновки, мусимо оцінювати з двох засадничих становищ: зі становища практичного політика, котрий глядає збруї в боротьбі за свою програму і зі становища науки, котра глядає правди, хоч би ся правда була засудом смерти на цілий наш народ.

Коли вовторене Кревецьким погляди наших істориків судимо зі становища практичної політики українських державників, то мусимо насамперед спитати:

„Чи ширеннем таких поглядів взагалі можна осягнути ціль, себто зґуртувати народ під прапором власної державности і як карну, повну посвяти масу повести до бою?"

Другим питанням буде:

„Чи так, як говорять всі наші історики устами Кревецького, івльно говорити практичному українському політикови? Чи такі погляди не спричинять радше упадок духа, зневіру, бездільну резиґнацію, розтіч і дезерцію з національного табору?"

Коли станемо на становищи науки, котра хоче знати лише невмолиму правду, спитаємо:

„Чи правда все те, що Кревецький повторяє за історикaми? О скілько се правда, чи наведені події в нашій бувальщині треба розуміти так, як їх розуміє Кревецький.

Зачнім з кінця політичного.

Зміст виводів Кревецького такий: Наші предки не вміли погамувати і задавити в собі своєї анархістичної вдачі, отже стара українська держава розлетілася, пізнійші зусилля відбудувати її, закінчились руїною. Коли ти, народе, хочеш тепер мати власну державу мусиш вигибати похибки прадідів. Відречися власної, тобі вродженої вдачі. Забудь за свій власний особистий, клясовий, чи партійний інтерес. Зроби з себе жертву, підпорядковуючи все те під інтереси загалу, котрі жадають утворення власної держави.

Такий відзив є нічим иншим, як моралізуючою проповідию до вовків, жадаючого, щоби вони перемінилися в ягнята. Хто, як хто, а історик, ще й такий, що пускаєся на політику повинен знати, що моралізуючими проповідями ще ніхто жадного політика не навернув і на праву путь не справив. Тим тяжше такими проповідями змінити вроджену вдачу цілого народу. Історик і політик повинен знати, що народна маса на проби навернення її моралізаторськими проповідями відповідає градом каміння в голову моралізатора.

Учений, котрий про політичну вдачу Українця говорить так, як історик Кревецький і всі його учителі; історик, котрий доказує, що анархія є в крови Українця — такий історик повинен всім тим, що мріють про українську державу, сказати: „не тратьте куме сили, спускайтеся на дно!" І не в одного з тих, що повірять в таку історіоґрафію, зродиться така думка. Історикови, котрий історіоґрафію хоче зревідувати на те, щоби із споминів про нашу бувальщину викувати збрую до боротьби за нашу державність, не вільно доказувати, що анархія в нашій крови! Наводячи такі причини упадку нашої державности, які наводить Кревецький, історик-політик проти свого власного наміру вибиває з голов Українців всяку думку про власну державу; він, неначе силкуєся в душах українських націоналів задавити послідну іскорку надії.

На все те хтось міг би сказати: „Не історики винні, що у нас було так зле, що наш народ вже тоді мав таку погану вдачу. Наука мусить говорити правду, хочби се не подобалося політикови, хоч би ся правда бороздила йому в його політичній роботі".

Отже від політики перейдім до науки; до історичної правди. Зачнім з кінця.

З того, що племена Антів, сих прапрадідів українського народу жили між собою у ворожнечі, ще цілком не виходить, що в їх жилах плила анархістична кров. З того виходить лиш те, що Анти були уліплені з тої саміської глини, з яких Бог уліпив всі инші народи. Історія українського народу (нації) зачалася точнісько таксамо, як історія всіх инших культурних націй: окремішністю і ворожнечею між племенами, яких пізнійше спільна державність зливає в один народ, в одну націю. Племена, з яких зродилася кожда нинішна нація, жили, ще заки обняла їх одна держава, як пес з котом. Так жерлися між собою, майже на наших очах племена американських Індіян. Так жруться, таки на наших очах роди (!) альбанського племени, бо вони ще не мали довговікової спільної власної державности і ще не здужали зростися в одну альбанську націю. Насамперед хтось мусить Альбанців „примучити" до спільної власної держави, так як київські князі „попримучували" до київської держави племена Деревлян, Уличів і инших. Коли хтось довбнею удержить Альбанців довший час в одній власній державі, то й з них зробить альбанську націю. Чому племена Антів мали бути одинокими в світі винятком? Чому ворожнечі між ними свідчать про анархізм вдачі Українця?!

(Конець буде).

ДО ПИТАННЯ:
„КУДОЮ НАМ ЙТИ?"
(Допись).

По некористному вирішенню для нас справи Східної Галичини появився в українській пресі ряд статей, в яких автори обговорюють питання, чому наша справа взяла такий оборот та кудою нам дальше йти. Поминувши зовнішні політичні причини, а взявши нас самих, як внутрішний, державно-творчий елемент, який найбільше заважив в некористь вирішення нашої справи. У всіх статтях відносно цього проявляєсь майже однозгідність поглядів. Брак належної організованости, розбіжність партийних стремлінь, хилення від орієнтації до орієнтації, брак належної підготовки а з сим недоцільне витрачування народних сил і енергії і т. д. і т. д. Отсі сумні слова наших авторів, хоч гіркі, однак правдиві, не є звалюванням вини на чиїсь плечі. Вони є здоровим обявом нашої народньої гадки, яка стараєсь найти причину зла, виказати наслідки зроблених похибок та тимсамим поставити ясно питанне: Кудою нам йти в нашій боротьбі за самостійність. Помилки стають одною з найкрасших наук, коли їх належно розбересь та витягнесь розумні консеквенції.

Про це дуже влучно говорить Франко, що:

„Ті, що крізь помилки до правди добиваються
Мудрцями називаються.
А ті, що в своїх помилках угрюмні
Ті справжні дурні".

Коли ми по терпкій лекції пізнали свої похибки та їх наслідки, то перед нами, як живучим народом, вирина питанне: За що нам в першу чергу братьcя? Що робити, а що залишити; на чому оперти свою роботу, щоби вона була доцільна і корисна та в висліді принесла нам це, на що її вкладаєм.

Ці питання вже були майже всі порушені в нашій пресі і було виказано на ці всі елементи, які нам, як народови, конечні, коли хочем бути живі і незалежні. Майже всі автори виходять з одного заложення, а ним є: Числім лише на свої сили та власними руками добуваймо собі державу!

Консеквентно із цим іде клич: Організуймось! Всі сили в одно русло, до одної цілі! За сим кличі: просвіти, школи, творення нових культурно-національних добутків, куття нашого національного облича та активна боротьба на всьому фронті від дипльоматії до революційности включно. Якеж нашерозположенне і розміщенне сил під теперішний час в новій фазі боротьби? Наша Батьківщина під окупацією стогне в московських, польських та румунських кайданах. Тероризоване населення десятковане голодом і розстрілами ледви чи зможе зробити богато у цю пору. Цей перший складовий чинник нашої сили, перший і найголовнійший та за се в найгірших умовах. Другим являється укр. політична еміґрація, яка, хоч правда, свобіднійша, та за се не забеспечена, без сталого ґрунту під ногами, з острахом дивиться, що принесе завтра. Третим складовим чинником нашої сили се ми, американські Українці, які представляємо собою розсіяну робітничо-фармерську масу. Відповідно скількости і змозі складових чинників повинен впасти на них тягар боротьби.

Перші два чинники цебто край і еміґрація в Европі уявляють собою боєву частину. Нам, амер. Українцям приділено стати на разі банкиром, який повинен і мусить фінансувати під теперішну скрутну хвилю всі потреби нашого національного життя. Без нашої підмоги, або коли вона буде такою малою, як досі, нам грозить крах. Фінанси це головний нерв в життю народа, держави чи хочби і одиниць, це той мотор, який пускає в рух всю машину. У цьому питанню фінансів ми і найслабші. Ми діди (не в обиду сказавши) в порівнанню до других народів, дарма, що наш край оден з найбогатших. Вороги добре дбали і дбають, щоби ми не збогатились, бо знають, що з хвилею як це станесь то це буде ознакою їх певної програної. Чому Поляки роздають наші землі Мазурам, чому большевики винищують економічно сильний селянський елемент на Великій Україні? І одні і другі здають собі ясно з сего справу. І одні і другі знають, що сим вони підкопують наші економічні сили і як нації виривають нам ґрунт з під ніг. Вони хочуть, щоби ми в погоні за куском насущного стались їх рабами. Такий раб є найнизшого сорта рабом, який не здібний не то боротися о своє право, але навіть не здібний розуміти і відчувати своєї кривди і свого рабства. Коли приглянемось відносинам в старому краю, то може нам здаватися, що вороги хоч на часок осягнули бажаний успіх, бо відносини нашого народа в вітчині прямо розпучливі. Війна і друга біда знищили наш край і підкопали економічно головну нашу артерію: селянство. Інтелігенція, яка до війни несла на своїх плечах в більшій мірі тягар народних жертв, опинилась по тюрмах, без посад, прямо без куска хліба. На нас звернені всіх очи, до нас витягнені руки, на нас покладена надія і обовязок, святий обовязок в сьогоднішну скрутну хвилю подати їм усім поміч.

Напружім всі свої сили, щоби передержати найскрутнійшу хвилю. Наша посередна боротьба, яку ми вели і ведемо, набирає великого значіння та стає осередком в загальній нашій борбі за самостійність. Дехто серед нас з певностию скаже що ми як робітники і так вже богато даєм, та що перед нами не дуже веселі горизонти. Лише дехто з нас може так сказати а це той хто дійсно відзивавсь на кличі помочи з батьківщини і так їх давав, що аж відчув. Та таких між нами дуже а дуже мало. Пригляньмось красше нашій роботі, нашій помочі і всякого рода збіркам. Вони як на нашу скількість були і є смішно малі і ми повинні соромитись за це. В чому причина?... В тому, що не всі давали, що по більшій части тягар спадав на одиниці, а загал брав дуже малу участь.

Перед нами виринає питанне, як зарадити лихови. Треба втягнути ввесь загал в борбу. Це і є задачою новоповсталої організації „Обєднання". Нас богато і хоч ми як одиниці слабі, то як загал толітично зорґанізований будемо творити поважну силу!

А. Батюк.

СТАТУТ ПРО ЗАРУЧНИКІВ (ЗАКЛАДНИКІВ) НА УКРАЇНІ

„Руль" повідомляє, що большевиками в цілях боротьби з зростаючим повстанчим рухом на Катеринославщині видано „статут про політичних заручників". Статут встановляє, що заручників визначають з числа громадян, що належать до куркулів і співчувають бандитиаму. Заручники мають слідкувати за охороною даної місцевости, мають постачати для червоноармейських патрулів теплу одежу, взуття і харчі. Вони мають вказувати владі банди і окремих підозрілих осіб. На випадок заворушень, псування залізниць, терористичних актів і т. д. заручники мають підлягати суворим карам, до розстрілу включно.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ДЕРБИ, КОНН. Тов. Запорожська Січ, від. 23 У. Н. Союза, взиває своїх позамісцевих членів, а саме Стефана Баюса, Михайла Головчука і Анну Сулин, щоб негайно зголосились в орґанізаційній справі до свого відділу на адресу секретаря, подаючи рівночасно свої докладні адреси. Ті, що залягають з вкладками хай постараються сего місяця свій довг вирівнати, бо в противнім разі відділ буде змушений таких суспендувати. — Даниїл Несторяк, секретар, Box 324, Shelton, Conn.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. Бр. св. Василія, від. 339 повідомляє, що звичайний мітинг відбудеться о 2. годині попол. в неділю, 27. мая в гали Укр. Громади під ч. 610 Савт Американ стр. На порядку нарад є богато важних справ до полагодження. Неявившийся член заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — І. Сорока, предс.; В. Скольський, секр.

ЗОВНІШНА ТОРГОВЛЯ СОЮЗА РАДЯНСЬКИХ РЕСПУБЛИК У 1922-ІМ РОЦІ

Послідний, себто 1922-ий рік виказує деяке поліпшення і значне оживлення заграничної торговлі Радянських Республик. Поліпшення це видно в тім, що коли примірои у 1922. році вартість вивожених з Радянських Республик товарів виносила 9.5% вартости ввоженого туди добра, то в 1922. році експорт представляв вже 29% вартости імпорту. Та все ще найбільшу позицію між ввоженими товарами творили харчі,топливо та зерно на засів.

І так у 1922-ім році ввезено 989.200 тон харчів вартости93,-281,000 золотих рублів, зерна на засів 215,500,000 тон вартости 4,034,000 зол. руб., топлива, головно вугля з Англії 636.-450 тон за 13,808,000 рублів. Кромі того привезено значну кількість гончарських виробів хемічних продуктів, паперу, тканин, одягів металевих виробів а передовсім желізничних машин вагонів та рільничого знаряддя. Взагалі ввезено 2,-100,110 тон вартости 273,806,-000 золотих рублів.

В тім самім часі ріжні европейські і американські допомогові товариства і організації ввезли в Россію і на Україну 652,000 тон харчів, одягів та медикаментів вартости 184.-553.000 золотих рублів, себто дармова допомога Совітським Республикам виносила о одну третину меньше чим заграничпа торговля.

Найбільше товарів і на найвищу суму привезено у Злучених Держав. Не рахуючи того, що дали добродійні товариства, торговий ввіз до Радянських Республик виносив 866.-000 тон вартости 151.279,000 зол. руб. З Англії привезено 701,500 тон, та вартість цего товару виносила лише 58,566.-000 зол. руб. За те німецький ввіз, хоч що до ваги значно меньший від англійського — 303.600 тон, представляв вартість 128,145,000 зол. руб. Значні кількости товарів привезено рівнож із сусідних держав, як з Латвії, Швеції, Естонії, Фінляндії, Норвегії, Польщі і Румунії. Рівнож Франція, Голяндія, Чехословаччина, Італія, а навіть Арґентина ввозили туди свої вироби і продукти.

З Союза Радянських Республик вивожено майже виключно лиш сирі матеріяли, а то тютюн, харчі, дерево, лен, коноплі, шкіри, желізну т. зв. марганцеву руду і т. п. Всего вивезено 939,000 тон вартости 81,-620.000 зол рубл. Найбільша частини вивезеного товару пійшла у Англію, а то 374.000 тон вартости 25,177,000 з р., далі 139,200 тон вартости 14.749,000 з. р. у Німеччину і 90,400 тон вартости 10.502,000 зол. руб. у Латвію. У цей послідний край вивожено головно лен і коноплі, а Латиші перепродували його, разом зі своєю продукцією далі. Кромі того значнійші кількости товарів вивезено до Туреччини, до Персії, до усіх сусідних держав, Італії, Голяндії та Франції. Експорт до сусідних Держав виносив одну третину загального вивозу.

У послідних місяцях почала заграничпа торговля Союза Радянських Республик значно і нагло зменьшуватись. Коли примірои у жовтні 1922 року ввезено товарів вартости 24,-080,000 з. р., а вивезено за 12,-107,000 з. р., то в лютім 1923-го року імпорт представляв вартість 6,090,000 а експорт 6,094,-000 зол. рублів. Це явище до певної міри виснює та обставина, що зимою балтійські порти замерзають, хоч у минулому році зменьшення заграничної торговлі з тої причини не було так дуже різке.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ПРОТОКОЛ З РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА

відбувшогося на днях 14.—16. лютого 1923 р.

Справозданнє гол. фінансового секретаря.

(8) (Продовженнє).

БІЛЯНС—СТАН ЧИННИЙ І СТАН ДОВЖНИЙ ВІД 1-го СІЧНЯ 1915 ДО 31. ГРУДНЯ 1922 Р.

		Готівка	Фонд посмерт.	Фонд адміністр.	Фонд резервовий	Фонд запомог.	Фонд народний	Фонд сирітський	Моргечі	Бонди	Реальність	Друкарня	Фонд конвенц.	Разом
З кінцем 1914 р. остало	Стан чинний	184.325.46							32.177.00		19.500.00	25.700.00		261.729.46
	Стан довжний			49.843.72	101.406.23	12.481.03	35.820.46	62.178.02						261.729.46
З кінцем 1915 р. остало	Стан чинний	142.494.83							46.900.00	49.515.00	19.500.00	25.100.00		283.509.83
	Стан довжний		51.603.97	39.719.61	115.511.21	8.742.50	8.776.74	59,155.80						283.509.83
З кінцем 1916 р. остало	Стан чинний	189.923.55							63.125.00	49.515.00	19.500.00	23.850.00		345.913.55
	Стан довжний		115.147.58	31.587.23	117.630.52	9.341.34	7.537.26	64.669.62						345.913.55
Зкінцем 1917 р. остало	Стан чинний	87.215.56							70.150.00	232.147.00	19.500.00	23.000.00		432.012.56
	Стан довжний		193.343.35	29.443.25	119.214.66	9.445.65	6.253.61	74.312.04						432.012.56
З кінцем 1918 р. остало	Стан чинний	68.549.02							64.500.00	237.647.60	19.500.00	26.000.00		416.196.02
	Стан довжний		161.218.69	27.872.04	118.412.57	8.185.52	5.481.52	90.689.06					4.336.62	416.196.02
З кінцем 1919 р. остало	Стан чинний	188.824.59							52.885.00	237.647.00	19.500.00	21.000.00		519.856.59
	Стан довжний		236.575.67	29.945.82	131.651.25	10.449.81	5.368.11	94.000.45					11.865.48	519.856.59
З кінцем 1920 р. остало	Стан чинний	260.700.98							45.470.00	237.647.00	19.500.00	23.000.00		586.317.98
	Стан довжний		303.919.84	24.306.74	144.069.36	9.794.03	1.770.55	100.120.43					1.797.03	586.317.98
З кінцем 1921 р. остало	Стан чинний	199.929.86							61.770.00	396.001.63	19.500.00	29.000.00		706.201.49
	Стан довжний		395.092.01	26.734.69	157.529.06	12.246.54	209.41	109.416.76					4.973.02	706.201.49
З кінцем 1922 р. остало	Стан чинний	119.485.97							194.895.55	460.084.83	19.500.00	34.000.00		827.966.35
	Стан довжний		478.285.45	25.884.08	171.377.38	19.493.67	59.41	120.602.11					12,264.25	827.966.35

З повисшого виказу від часу реформи по конець 31. грудня 1922 р. бачимо рух кождого фонду як рівнож готівки та зріст бондів та морґечів. Зріст маєтку по літам показуєсь з повисшого справоздання як слідує:

З кінцем 31. грудня 1914 був загальний маєток на суму	$261.729.46
В році 1915 прибуло	21.780.37
В році 1916 прибуло	62.403.72
В році 1917 прибуло	86.099.01
В році 1918 нічого не прибуло задля пошести інфлюенци	
В році 1919 прибуло	87.844.03
В році 1920 прибуло	66.461.39
В році 1921 прибуло	119.883.51
В році 1922 прибуло	121.764.86
Разом	$827.966.35

Повисше справозданнє з найкрасшим доказом, що наша орґанізація Український Народний Союз з кождим роком стає сильнійшою орґанізацією, бо із зростом фондів будується кріпкійші основи, а члени мають запоруку, що обезпечені в орґанізації солідній і певній. Виказом білянсу від реформи себто початку 1915 року ми бачимо, що за 8 літ маєток Союза збільшився більше ніж о пів міліона долярів, а за послідні два роки прибуло майже двісті пятьдесять тисяч долярів. Наводить се думку, що як красше стояла-б наша орґанізація днесь, якби так реформа була переproваджена кілька літ скорше і не було тих крикунів, які своєю злобою завдали такий тяжкий удар орґанізації при реформі.

Не можна поминути таксамо факту, що завдяки цему, що головний предсідатель є в місци і що цілий екзекутивний комітет так дібраний, що має змогу зібратись дуже скоро, всякі справи, як виплати посмертних запомог та інвестиції в бондах чи морґечах, виконується правильно і без жадних коштів для орґанізації. Зі справодань рахункових гол. урядники таксамо мусіли завважати, що маєток У. Н. Союза ульокований в бондах і морґечах і за послідний 1922 рік чистий зиск з процентів виносить двайцять сім тисяч долярів, а продаж Ню Йорк Сити бондів принесла чистого зарібку крім процентів суму майже три тисячі долярів, а вартість всіх бондів збільшилась понад сім тисяч долярів, що буде разом понад $37,000.

Потрібно і надальше спільної праці всіх членів, як головного уряду так і всіх членів У. Н. Союза, що безперечно вийде на користь як всім членам нашої орґанізації так і всій нашій еміґрації.

INFANTILE BRANCH

INCOME

	Annuity and Mortuary F'd	Expense Fund	Totals
Balance from previous year	$ 4.209.40	$ 784.72	$ 4.994.12
All other assessments or premiums	9.841.30	4.910.68	14.751.98
Gross interest from banks	125.05	12.82	137.87
Sale of loge supplies		355.83	355.83
Total income	$ 9.966.35	$ 5.279.33	$15.245.68
Amounts carried forward	$14.175.75	$ 6.064.05	$20.239.80

DISBURSEMENTS

	Mortuary F'd Annuity and	Fund Expense	Totals
Amounts brought forward	$14.175.75	$ 6.064.05	$20.239.80
Death claims	$ 1.890.00		$ 1.890.00
Salaries of office employees No. 1		1.500.00	1.500.00
Printing & Stationery		985.30	985.30
Lodge supplies		462.80	462.80
Legal & Special expenses		480.00	480.00
Postage, Express & Telegraphs		171.38	171.38
Total disbursements	$ 1.890.00	$ 3.599.48	$ 5.489.48
Balance	$12.285.75	$ 2.464.57	$14.750.32

LEDGER ASSETS

Other ledger assets .... $ 14.750.32

Non-Ledger Assets

Interest from banks 84.46

Gross Assets .... $ 14.834.78

LIABILITIES

Death claims reported during the year but not yet adjusted. No. 2 $ 360.00

Schedule Showing Number of Insured At Each Age, Amount of Insurance, Mortuary Receipts, Number of Deaths and Losses Incurred In Infantile Branch At Age Next Birthday

Age Next birthday	Number of Insured Dec. 31, 1922	Amount of Insurance	Received in Mortuary Assessments during the year	Number of Deaths during the year	Death losses Incurred during the year
2	308	6.776	514.35	3	59.00
3	642	6.092	1.072.05	7	157.00
4	521	16.672	871.80	2	58.00
5	634	24.088	1.060.35	3	96.00
6	580	53.940	970.35	6	193.00
7	500	56.000	836.75	3	298.00
8	510	67.830	853.35	3	336.00
9	556	88.960	930.15	3	453.00
10	422	84.400	706.50	1	200.00
11	320	80.960	535.95	1	200.00
12	237	72.522	397.50		
13	221	76.466	370.80		
14	159	55.014	265.50		
15	113	39.098	188.75		
16	88	35.200	146.85		
17	57	22.800	95.25		
18	15	6.000	25.05		
Total	5.883	$792.818	$9.841.30	32	$2.250.00

EXHIBIT OF CERTIFICATES IN INFANTILE BRANCH

	Total business of the year Number	Amount
Benefit certificates in force Dec. 31, 1921	5.124	$321.204
Benefit certificates written during the year	1.089	66.850
Benefit certificates revived during the year	690	68.921
Benefit certificates increased during the year		445.470
Totals	6.903	902.445
Deduct decreased or transferred during the year	1.020	109.627
Total benefit certificates in force Dec. 31, 1922	5.883	792.818
Benefit certificates terminated by death	32	2.250
Benefit certificates terminated by lapse	988	107.377

EXHIBIT OF DEATH CLAIMS IN INFANTILE BRANCH

	Total claims Number	Amount
Claims incurred during the year	32	$ 2.250.00
Claims paid during the year	30	1.890.00
Claims unpaid Dec. 31, 1922	2	360.00

Showing all losses and claims of Infantile Branch unpaid December 31, 1922.

Harasym Michael, E. Youngstown, Ohio, died Dec. 24, 1922—in process of adjustment	$200.00
Liokay Helen, Northampton, Pa., died Dec. 24, 1922—in process of adjustment	160.00
Total	$360.00

СПРАВОЗДАННЄ ГОЛОВНОГО КАСІЄРА У. Н. СОЮЗА.

Зіставлення касові по місяцям. Приходи і розходи та загальний рух грошей в обороті за 1922 рік.

Готівка з кінцем 1921 р.	$199,929.86
Процент в січни з банків	2,090.61
Прихід за січень	19,939.58
Разом	$221,960.05
Розхід за січень	8,770.13
Готівка з кінцем січня	213,189.92
Прихід за лютий	19,637.52
Разом	$232,827.44
Розхід за лютий	83,447.25
(Інвестовано $70,000,000)	
Готівка з кінцем лютого	149,380.19
Прихід за марець	23,089.32
Разом	$172,469.51
Розхід за марець	64,313.00
(Інвестовано $46.000.00)	
Готівка з кінцем марта	$108,156.51
Прихід за цвітень	26,055.69
Разом	$134,212.20
Розхід за цвітень	17,073.73
Готівка з кінцем цвітня	117,138.47
Прихід за май	23,329.78
Разом	$140,468.25
Розхід за май	23,247.88
Готівка з кінцем мая	117,220.37
Прихід за червень	22,223.29
Разом	$139,443.66
Розхід за червень	13,013.88
Готівка з кінцем червня	126,429.78
Процент з банків	1,514.00
Прихід за липень	20,976.38
Разом	$148,920.16
Розхід за липень	13,591.91
Готівка з кінцем липня	135,328.25
Процент з банків	78.42
Прихід за серпень	75,821.44
Спродано Ню Йорк Сіті Бонди	
Разом	$211,228.11
Розхід за серпень	124,259.75
Інвестовано $114.000.00 в морґечах	
Готівка з кінцем серпня	86,968.36
Прихід за вересень	20,958.25
Разом	$107,926.61
Розхід за вересень	12,818.23
Інвестовано $4.000.00	
Готівка з кінцем вересня	95,108.38
Прихід за жовтень	23,979.65
Разом	$119,088.03
Розхід за жовтень	17,758.10
(Інвестовано $5.000.00	
Готівка з кінцем жовтня	101,329.93
Процент з банку	46.56
Прихід за падолист	23,648.20
Разом	$125,024.69
Розхід за падолист	14,185.75
Готівка з кінцем падолиста	110,838.94
Процент з банків	441.54
Прихід за грудень	28,147.15
Разом	$139,427.63
Розхід за грудень	19,941.66
Готівка з кінцем грудня 1922 р. остає	$119,485.97

ЗІСТАВЛЕННЄ:

Готівка з кінцем 1921 р.	$199,929.86
Прихід за 1922 р.	331,977.38
Разом	$531,907.24
Розхід за 1922 р.	412,421.27
Готівка в касі остає	$119,485.97

Інвестовано в бондах і морґечах суму понад $260.000.00.

Як ульоковані гроші, подасть контроля як рівнож подасть в яких банках і скілько в котрім знаходиться грошей, тому переповідати се уважаю злишним.

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТМЕНТ У. Н. СОЮЗА.

Готівка з кінцем 31. грудня 1921 р.	$ 4,054.12
Прихід за січень	1,173.36
Разом	$ 5,227.48
Розхід за січень	475.00
Готівка з кінцем січня остає	4,752.48
Прихід за лютий	1,190.55
Разом	$ 5,943.03
Розхід за лютий	135.00
Готівка з кінцем лютого	5,808.03
Прихід за марець	1,257.31
Разом	$ 7,065.34
Розхід за марець	875.25
Готівка з кінцем марта	6,190.09
Прихід за цвітень	1,219.91
Разом	$ 7,410.00
Розхід за цвітень	1,207.75
Готівка з кінцем цвітня	6,202.25
Прихід за май	1,247.39
Разом	$ 7,449.64
Розхід за май	265.25
Готівка з кінцем мая	7,184.39
Прихід за червень	1,263.47
Разом	$ 8,447.86
Розхід за червень	910.80
Готівка з кінцем червня	7,537.06
Процент в липни	79.47
Прихід в липни	1,262.47
Разом	$ 8,879.00
Розхід за липень	805.00
Разом	8,074.00
Доплачено зі старої резерви	2,288.00
Готівка з кінцем липня	10,362.00
Прихід за серпень	1,275.53
Разом	$11,637.53
Розхід за серпень	829.49
Готівка з кінцем серпня	10,808.04
Прихід за вересень	1,228.89
Разом	$12,036.93
Розхід за вересень	302.86
Готівка з кінцем вересня	11,734.07
Прихід за жовтень	1,329.84
Разом	$13,063.91
Розхід за жовтень	526.18
Готівка в жовтни	1,537.73
Прихід за падолист	1,319.76
Разом	$13,857.49
Розхід за падолист	133.00
Готівка з кінцем падолиста	13,724.49
Процент з банків	58.40
Прихід за грудень	1,339.33
Разом	$15,122.22
Розхід за грудень	371.90
Готівка з кінцем грудня	$14,750.32

ЗІСТАВЛЕННЄ:

Готівка з кінцем грудня 1921 року була	$ 4.994.12
Прихід за час від 31. грудня 1921 до 1922	15.245.68
Разом	$20.239.80
Розхід за той сам час	5.489.48
В касі позістає готівки	$14.750.32

КАСОВИЙ ЗВІТ ДРУКАРНІ „СВОБОДИ".

ПРИХОДИ:

Готівка з кінцем грудня 1921 року зістала	$ 2.356.45
Січень	5.255.77
Лютий	6.009.99
Марець	5.383.69
Цвітень	6.304.72
Май	12.804.40
Червень	4.968.60
Липень	5.194.44
Серпень	5.960.89
Вересень	5.101.57
Жовтень	4.841.68
Падолист	5.209.90
Грудень	9.609.84
Разом прихід	$79.001.94

РОЗХОДИ:

Січень	4.298.42
Лютий	3.842.71
Марець	6.722.66
Цвітень	5.682.65
Май	5.873.45
Червень	5.141.79
Липень	12.400.92
Серпень	6.784.86
Вересень	4.583.69
Жовтень	5.667.86
Падолист	4.369.77
грудень	10.672.58
Готівка з кінцем грудня 1922	2.960.58
Разом	$79.001.94

БІЛЯНС:

Стан чинний

Машинерія і урядження	$14.799.64
Друкарські матеріяли	1.500.00
Інвентар книгарні	17.727.41
Довжники	2.000.00
Депозити	100.00
Готівка	2.960.58
Разом	$39.087.63

Стан довжний

Позички	$34.000.00
Капітал друкарні	5.087.63
Разом	$39.087.63

—0—

СПРАВОЗДАННЄ ГОЛОВИ РЕДАКЦІЙНОГО КОМІТЕТУ

У своїм звіті за 1922 рік голова Ред. Ком. підніс передовсім, що Ред. Комітет старався як найточнійше сповняти ухвали повзяті на конвенції, а пізнище на річнім зборі урядників. Завдяки редакції і стислій контролі дописів „Свобода" оминула всяку особисту полєміку, так, що не було проти неї ніодної судової скарги о обиду чести, через що оминулося процесових коштів і безпотрібного ятрення поміж національним елементом. Притім ред. комітет старався в другім півроці поміщувати частенько статі з пропаґандою для У. Н. Союза, сповнюючи отсим бажаннє головного уряду та контрольної комісії, яке було виражене на півричних сходинах.

Ред. Ком. видав в 1922 р. оповіданнє „При битій дорозі", яке дуже добре розходиться, а у якім є ясно виказані головні основи всеукраїнської державної ідеї.

Таксамо Р. К. видав календар на 1923 р., який найшов загальне признаннє поміж членами У. Н. С. У ньому піднесено найвищий ідеал людства, а саме волю і любов аж до посвяти для свого народа. Р. К. сподіється, що той календар причиниться чимало до підбадьорення української еміґрації у її змаганнях та боротьбі за свободу. У календарі було замало інформаційної части, але цьому винен короткий час, у якому він був зладжений.

Крім того Р. К. спонукав заряд друкарні закупити чотири оповідання Д-ра А. Чайківського та чотири комедії В. Герасимовича, які надрукуються у пригіднім часі.

Заходом і на внесення Р. К. подбано, щоби мати постійних кореспондентів зі старого краю для політичних статий і фейлетонів, щоби зробити „Свободу" цікавою і корисною для читачів. Голова Комітету містив чимало ріжних статий на політичні теми, а і другі члени комітету поміщували від часу до часу свої праці.

Поміж ред. комітетом була завсіди повна згода у всій його роботі. Таксамо відношення з головним урядом було як найлучше.

(Дальше буде).

ЧИ КОРОЛІ СУТЬ ПОТРІБНІ?

Нинішна Европа є великим републиканським тілом з пасмом королівств на півночи і полудни. Світова війна змела королів Німеччини, Росії і Австрії — там більше королів нема — декілька засідає ще на престолах як в Англії, Швеції, Данії, Іспанії, Бельгії і т. д. Лишаться вони на престолах лишень так довго, як довго будуть вони пожиточними для своїх країв. Такі королі можуть бути пожиточними, однак не суть конечно потрібні. Народи можуть обійтися без них. Трінера Гірке Вино є річею конечною, позаяк дуже богато людий не може обійтися без него. Про се пишуть зі всіх сторін краю. Пан Jan Vesely, Morden, Manitoba, Canada, писав 29-го цвітня: „Трінера Гірке Вино є дуже добрим лікарством. Нема нічо ліпшого для людий терплячих на жолудкові долегливости. Терплю також на безкровність, а від хвилі, коли почав я уживати Трінера Гірке Вино, чуюся богато ліпше". Попробуйте його. Ваш аптикар або доставця лікарств має його для Вас на складі. Жадайте від них також инших знаменитих лікарств та препаратів фірми Joseph Triner Company, Chicago, Ill.

Володимир Гнатюк.

„ГУЦУЛЬСЬКЕ МИСТЕЦТВО" В КОСОВІ

Свого часу була в „Свободі" коротенька інформаційна статейка про заснування нової спілки в найважнійшім центрі Гуцульщини, Косові, під назвою „Гуцульське Мистецтво" та про ті завдання, які поставила собі спілка. Від тоді пройшло кілька місяців, тому пора познайомити нашу суспільність із дальшим розвоєм спілки та теперішнім її станом.

Спілка заснувалася дня 13-го вересня 1922 р., з основним капіталом два міліони марок. Її основниками стали всі визначнійші місцеві громадяне, та деякі з поблизьких місцевостий.

До дирекції спілки входять: С. Григорців, М. Куриленко, В. Ваврівський, др. П. Рондяк.

Спілка поставила собі завданням: 1) Розвивати, розповсюднювати та заховувати гуцульські мистецькі твори. 2) Організувати та підпирати гуцульських артистів, давати для них роботу, досвтавляти їм потрібні матеріяли, перебирати їх вироби, уладжувати з них виставви та вишукувати для них місця збуту. 3) Збирати при своїх робітнях взірці і найкращі вироби, які з часом стали би музеєм гуцульського мистецтва та свідчили би про високий вроджений артизм сього українського племени. 4) Заснувати при своїх робітнях школу артистичного гуцульського промислу в ріжних його галузях, а в першій мірі з ткацько-килимарським відділом, керамічним, та різбарським.

Перші два місяці зійшли на організаційних приготованнях до розпічнення діяльности. Треба було вишукати і винаймити льокаль, закупити варстати і инші ткацькі прилади, спровадити вовну, зєднати майстрів і таке инше. Нарешті дня 3. падолиста отворено робітню. В ній було тоді 4 варстати з чотирма майстрами. До кінця місяця вироблено 20 квадратових метрів килимів. Вовну куповано тоді по 11 тисяч мк. кільограм, а ткачеви плачено по 7.500 мк за виріб 1 квадр. метра. Килим продавано тоді по 42.000 мк за 1 кв. м. У половині марта ціни на все підскочили значно в гору. За 1 кг. вовни плачено вже 75.000 мк., за виріб 1 кв. м. килима плачено ткачеви 40,000 мк, 1кв. м. килима коштує тепер 200,000 мк, а звичайний килим над ліжко на 3 кв. м. коштує 600,000. Не дивлячись на сі ціни, запасних килимів нема ніколи в робітни, їх замовляють іще на варстаті і забирають зараз по викінченню, хоч у тім самім Косові можна дістати й дешевші. Впливає на се солідність роботи, гарний стилевий виріб, добра основа і чиста, без примішок вовна, спроваджувана з Франції. Тепер робітня має 7 варстатів (осьмий приладжується) і продукує місячно 60 кв. метрів килимів. Килима виорабляються українські, доси виключно галицькі, але при дальшім розвою будуть вироблятися полтавські, для яких будуть відступлені окремі варстати. Варстати широкі від 150 цм. — 300 цм., всі в русі. При дальшім розширюванню робітні будуть визначені окремі варстати для виробу полотен, обрусів, рушників, ліжників і сукон.

В контакті зі спілкою веде п. Ан. Стрийська відділ вишивок. Вишивки в цілком гуцульськім стилю. Сей відділ розвинеться вповні аж тоді, як винайдеться для його виробів постійний збут за границею.

В днях 8. і 9. лютого відбулися Загальні збори спілки, які збільшили основний капітал на 10 міл. мк. Один уділ для краєвих членів виносить 500 тис. мк, але дійсна його вартість представляє тепер поважну квоту 2 міл. мк. Теперішне майно спілки, як виказує інвентар, представляє вартість 20 міліонів марок. Всі кошти заснування вже покриті. Збори висловили подяку адміністраторови спілки д. Мих. Куриленкови за організацію й ведення робітні та поручили йому й дальший провід.

Як видно з наведених цифр спілка розвивається добре, коли в такім короткім часі могла осягнути такі гарні результати. Вони були би ще далеко кращі, колиб спілка мала більший оборотовий капітал, який дозволив би їй виготовляти свої вироби на запас та уладжувати з них по більших містах у краю й за границею вистави. Вони не тільки популяризували би гуцульське мистецтво, але й збільшували би попит на сі вироби та приносили би гарні заробітки гуцульським артистам. І ось тому то спілка звертається до наших заможнійших людей з зазивом, вступати в її члени та вкладати свій гріш у такий продуктивно-корисний інтерес, що заразом сповняє й велику культурну задачу. Першенство мають спільники з більшим числом уділів. Один уділ у краю виносить 500,000 марок; висилати гроші можна на адресу: др. Петро Рондяк, адвокат, Косів (віа Коломия). Один уділ для Америки виносить 50 долярів. Половину грошей на декляровані уділи сплачується зараз при вступі в члени, другу половину можна сплачувати ратами. Найбільше бажані з Америки такі спільники, що зложили би 10 уділів та що змогли би занятися також збутом килимів. Гроші з Америки належить висилати на адресу: Володимир Гнатюк, Львів, вул. Чарнецького, ч. 24. Спілка постановила поробити заходи для переведення в життя також третьої й четвертої точки своєї програми, поданої повисше, тобто ладити збірки найкрасших виробів для будучого музея та заснування школи артистичного промислу. Вона вже має шістьох учеників, які вчаться килимарської техніки і роблять у ній дуже гарні поступи. Їм треба одначе конечно дати загальну освіту та навчити рахівництва (бухгальтерії). Число учеників можна кождої хвилі збільшити, при тім треба би одначе розширити робітню. На розширення робітні треба одначе окремого будинку, бо з місточку нема відповідного. Будинок повинен бути такий, в якім містилися би не тільки робітні, управа, школа, але й музей та виставова саля. Сама спілка не в силі очивидно збудувати такого дому, тому заложила окремий шкільний комітет і фонд будови дому, який має занятися збіркою потрібних грошей та закупном матеріялу на дім. До комітету входять на разі: Володимир Гнатюк, Михайло Куриленко, Володимир Лаврівський, др. Петро Рондяк. Комітет звертається отсим із зазивом до всіх земляків у краю і до еміґрантів в Америці, особливож із повітів: Косів, Надвірна, Печеніжин, Коломия, Снятин, Городенка, щоби надсилали датки та допомоги зорганізувати першу промислову школу на Гуцульщині так щоб від осени можна було вести науку бодай в однім-двох відділах, а пізнійше і в дальших.

За всякими інформаціями у справах спілки належить звертатися на адресу: Михайло Куриленко, директор „Гуцульського Мистецтва" в Косові (віа Коломия).

ДОПИСІ

БЕЙОН, Н. ДЖ.

Большевицький тріятир.

Приїхали до нас, до Бейон, нібито на село, людий дурити, большевики і большевички, позбирані з Елизабет Порт, з Нюарку і з Ню Йорку, які виучили представленне і нуж їздити з ним поміж темняків та навертати їх на віру Троцького і Нахамкеса.

Саме представленне „Наглий суд в Галичині" могло би бути дуже гарне, чомуж би ні? Воно-ж глибоко патріотичне, бо представляє засудженнє і страченнє наших українських героїв, дорогих нашому серцю Мельничука і Шеремети. Але від чого-ж наші ситі американсько-московські большевики? Понапихали туди большевицьких „ідей" і ануж робити собі славу і рекляму. Дивіть, які ми мудрі. Думають собі, будемо їздити по плейзах і будемо дурити всіх. Бож хто на се представленнє не прийде, сей не патріот і кождого, чи він большевик чи ні, буде кортіло на него пійти. Та ми їм влупимо таку науку, так заагітуємо, що хоч половині завернемо голови. І ануж в дорогу по плейзах... Приїхали і до нашого Байону. Перед представленнем мали промову проти през. Петрушевича в краю і роботи наших патріотів і нашого народу в Америці. Мовляв, нічого не роблять лиш своїми протестами лижуть лапи капіталістам, а не знають, що ратунок лиш в одних большевиках. Дуже, много було клпин і недорічних бесід на сю тему. Найбільше агітації було підчас представлення, особливо в читальні і при кінці на гробі.

Взагалі саме представленнє то лиш була заслона, була лиш форма, бо в суті річи в ціле представленнє, як в яку кишку повпихали свою агітацію большевицьку. Не можуть інакше агітувати, то взялись на сей спосіб. Мельничука і Шеремету представили як найбільших завзятих большевиків, хоч читаємо, що вони виперлись виразно всякої лучности з большевиками, а боролись в імени населення Галицької України, не для Троцького, а для освободження рідного народа. Дальше, між иншим кричали: Кождий пан чи свій чи чужий, то буржуй, то зрадник. Пани сидять по Віднях і Берлінах і на них пійшли всі бонди. Не вірте жадному панови, ні свому ні чужому. А забули сараки, що у нас, річ відома, панів нема, бо пан той, хто має села, фабрики, а нашого хлопського сина, який вивчився на адвоката чи професора і працює поміж своїм і для свого народа, як кість з кости, кров з крови, чи можна назвати паном? Може се хиба зродитися лиш в мозгівници Лейби Троцького.

Оттака політика Троцького і його і його прихвостнів, які великі вже маєтки поробили і в кулак сміються з ґоїв „пролетарів". А наші дурійки в Америці сего не розуміють.

Взагалі ціле представленнє було пересякле ненавистю до Петрушевича, агітацією проти бондів і всякої нашої патріотичної роботи, а що хвила лиш зітхали до всесвітньої революції, забуваючи, що вони не в Росії, а в Америці.

Отсе була ціль наших большевиків у представленню. Виглядало якби не хто інший а сам Троцький їх вислав робити в сей спосіб ту підлу роботу.

Та на село людий дурити. У нас в Бейоні не вскурали много. У нас люди мудрі і не вірили фарбованим лисам. Знали, що від бика (даруйте за слово) нема що сподіватись молока. Тож хоч як шумно заповідали се представленнє, нарід не прийшов, бо знали, що большевики нічого доброго не втнуть. Заледви 50 тікетів продали (Чуєте?!) Щоби було за що вернути додому (а на фонд „Щод. Вістий" вже й не говорити). Урядили поміж присутними ще і складку.

Так повинні всі плейзи робити. Не йти на большевицьке представленнє, бо воно лиш ображає наші почування. А то, одні з цікавости, другі що люблять представленнє, а треті з патріотизму ідуть на большевицький тріятир. А то ні! Вони глузують собі з нас, вони висмівають наших провідників, нашу народню роботу і нас самих. Ми не повинні іти на їх дурисвітство і слухати їх дурниць.

Присутний.

—0—

ЕМСТЕРДЕМ, Н. Й.

В неділю, дня 6-го мая, відбулося у нас віче в справі народнього податку і організування наших сил, щоби важна хвиля, котра зближаєсь, застала нас готовими на всякі жертви хотяйби крови і майна. На вічу промовляв наш дорогий гість, український старшина др. Володимир Галан, котрий пережив літа нашої визвольної боротьби на поли бою, випиваючи не одну чашу горя до дна. Однак я запримітив, що се його не зневірило. Він і дальше з вірою в красшу будучність нашого народу іде і голосить слово правди нам, котрим не судилось стати з крісом в руці за визволення нашого народу. Др. Галан у своїй промові начеркнув перебіг боротьби нашої галицької армії від початку до кінця. Мова д-ра Галана зробила на слухачів велике вражіння. А вже найбільше зворушила кожнього присяга наших стрільців, котрі при розході присягнули перед Богом, собою, українським народом і цілим світом, що „деби їх доля не кинула, вони кождої хвилі на кождий поклик будуть готові кінчити зачату боротьбу за волю України"! І я вірю, що вони приречення додержать, чого доказом недавна минувшина. Вже много з них зложили свої буйні голови за волю народа по розлогих степах українських... А щож остає нам робити? Чи тільки оплесками збути тай покивати головами, величати словом пустим, тай чекати, коли вони знова стануть до завзятої боротьби? Чи ходити з понабиваними карманами гроший, тай бачити в них усьо вдоволеннє? Чи говорити тільки тай жалувати їх, що вони віддали все що мали й саме життє наймилійше за нашу вільність? Ні! Ми єсьмо їх братами, ми всі діти одної матери і нашим святим обовязком взяти частину праці і як слід виконати її. А виконаємо тоді, коли не зломимо нашої присяги чи обітниці, котру і ми прирекли на сім вічу. Будьмо раз свідомі сего, що прирікаєм! Не понижуймо самих себе, а певно будемо людьми у людий.

Зложім кождий з осібна і всі разом одноднeвний заробіток на боєвий фонд! Зложім сейчас! Не відкладаймо, бо жниво може бути кождої хвилі, а наші серпи не готові. Звозім тепер матерял на хату, щоб, як прийдесь будувати, все було на місци готове. Як ми самі не зложимо будьмо певні, що ніхто не зложить. Минувшина учить. Тому я і від себе засилаю до канцелярії „Обєднання" одноразовий податок народний в сумі $5.00, крім звичайного, котрий вже зложив з гори на цілий рік по 25 ц. місячно до місцевого відділу. А місцевих урядників „Обєднання" прошу, щоби час від часу скликали загальні збори і підготовили реферат чи відчит, щоби переконати киринників, або зарозумілих. Частійше заговорить живим словом, а праця ваша не піде марно, і з певностию осягнемо бажанні успіхи. Запряжім до визвольної праці увесь нарід! Притім маймо більше довіря до наших провідників у народній роботі, бо без цього вони не годні будуть нічого зробити. Як провідники, так і ми, зробили досі, що могли і скілько сил стало, чесно сповняли свій обовязок. Не зневірюватись нам по невдачі! Правда по нашій стороні! Ми протестували, кликали о справедливість і не дістали її. Колиж не дістали, то самі мусимо взяти. Свою волю і незалежність ми мусимо добути самі, хочби прийшлось нам головами наложити. Наша робота мусить іти від тепер з більшим запалом, з більшим пожертвованнєм. Коли можні світа не питаючи, віддали нас ворогови, нехай пізнають, що Україна буде вульканом для всіх зайдів, заволок і наїзників. Меньше слів, а більше діл! Рідний край бореться і надіється на нашу поміч. Цю поміч мусимо йому подати. Ми на передодни великих подій, до котрих мусимо завчасу готуватись. І поти не сміємо заперестати боротьби, поки уся Україна не злучиться разом у могучу українську державу!

Українець.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Пошукую мужа КАРПО ПАСТЕРНАК, зі села Стехниковець, пов. Тарнопіль. Два роки тому перебував в Детройт. Хтоб о нім знав або він сам, нехай зголоситься до жени: 19-24
MATRONA PASTERNAK,
42 Valanley Street, Toronto, Ont.